

Merikeskus Vellamo

Eva Sirén

Turkulaisille museologian opiskelijoille tarjottiin maaliskuussa 2009 mahdollisuus tutustua Kotkaan vuonna 2008 avattuun Merikeskus Vellamoon. Ekskursion järjestäjänä toimivat museologian ja arkeologian oppiaineet, molempien aineiden opiskelijoille oli järjestetty museossa omaa ohjelmaa. Matkaan lähdettiinkin sankoin joukoin, kilometrit Turusta Kotkaan taitettiin yhdessä linja-autolla. Tuntien istuminen palkittiin hienolla museokokemuksella. Mediassa on kiitelty eritoten keskuksen arkkitehtonisia ansioita, mutta tämä kakku ei ollut vain päältä kaunis.

Merikeskuksessa toimivat Suomen merimuseo, Kymenlaakson museo ja Tietokeskus Vellamo. Keskuksella tavoitellaan synergiaetua ja sitä onkin selkeästi jo saatu. Museoilla on yhteinen asiakaspalveluyksikkö ja verastiloja. Markkinointiin on palkattu alan ammattilainen ja julkisuutta onkin tullut kiitettävästi. Vuodeksi 2008 asetetut kävijätavoitteet ylitettiin reilusti.

Pääsimme kiertämään keskuksen eri tiloissa. Uudessa, nimenomaan tarkoitustaan varten tehdyssä rakennuksessa on kieltämättä etunsa. Tilat ja laitteet ovat viimeisintä huutoa. Itselleni mieleen jäi eritoten pakastuhuone, johon koko ryhmämme olisi voinut kävellä vaivatta sisään. Suunnittelussa on voitu ottaa huomioon, että sisälle saatetaan tuoda suuriakin esineitä. Osa ovista on kirjaimellisesti seinän kokoisia. Tietyille esineille oli valittu paikat jo suunnitteluvaiheessa, esimerkiksi merivartiostolaitoksen esineistö on saatu hienosti esille keskuksen museoiden yhteiskäytössä olevaan venehalliin. Merivartiomuseo on keskuksessa epäitsenäisenä museoyksikkönä, heidän kokoelmistaan on esillä museon suurin esine, vartiomoottorivene VMV 11 eli Vemma. Hallissa on myös paljon muuta mielenkiintoista, yksi sympaattisimmista esineistä on varmasti Tove Janssonille kuulunut puuvene.

Sekä Kymenlaakson museon että Suomen merimuseon näyttelyissä oli hauskoja yksityiskohtia, jotka jäivät mieleeni. Maakuntamuseon puolella viihdytti kertomus Kotkan toriparkin vaiheista, sellaisen rakentamisesta kiistellään täällä Turussa juuri nyt. Teknisenä yksityiskohtana haluan mainita pyörivälle alustalle asetetun kaappikellon, esineen näkeminen joka suunnalta teki siitä jotenkin elävämmän. Vitriinit, joiden ympäri voi kävellä, vievät tilaa. Pyörivä alusta sopii seinänkin viereen, eikä näyttelyntekijä joudu arvottamaan esineen tiettyä laitaa arvokkaammaksi kuin toista. Ajatuksia herätti myös valkoinen pallonmuotoinen huone, jonka sisällä oli istumapaikkojen lisäksi vain vaihtuvat värivalot ja musiikkia. Rentoutuminen ja hiljentymisen ovat yksi syy käydä museossa, tyhjässä tilassa myös näköaisti lepää.

Merimuseosta oli saatu valaistuksen avulla tunnelmallinen ja pienetkin esineet korostuivat hyvin. Tunnelmallinen yksityiskohta oli esimerkiksi kuituvaloilla kattoon toteutettu ensimmäisen itsenäisyyspäivän tähtitaivas. Tutkittavaa oli kaikille aisteille, pidin erityisesti tynnyreistä, joissa olevien putkiloiden sisältöä haistelemalla sai arvailla niiden mahdollista sisältöä. Museossa otettiin myös selkeästi kantaa eettisiin kysymyksiin. Sijoittamalla hylyistä nostettuja esineitä modernien pelastusvälineiden, muun muassa Estonian pelastusrenkaan viereen, halutaan muistuttaa, että myös vanhat hylyt ovat hautoja ja niitä tulisi kunnioittaa.

Kaiken hehkutuksen jälkeen on sanottava, että kaikki ei tietenkään ole mennyt aivan suunnitelmien mukaan. Vaikka näyttelyrakenteita päästiin suunnittelemaan jo varhaisessa vaiheessa, ne ovat melko sokkeloisia molempien museoiden puolella. Muitakin ongelmia on ilmennyt. Kuvaava esimerkki hyvän ajatuksen ja käytännön kohtaamisesta on Kymenlaakson museossa esillä oleva Korkeakosken kartonkitehtaan sylinteri. Metallista sylinteriä ei ole laitettu lasin tai narujen taakse ja se onkin jo täynnä ruosteisia sormenjälkiä asiakkaiden koskettelun seurauksena.

Oheispalvelut olivat kohdallaan, museokaupassa oli mielenkiintoinen valikoima ja rakennuksessa toimiva kahvilayrittäjä saa erityiskiitoksen haudutetun teen tarjoilemisesta. Merikeskuksessa on myös keksitty miten estää asiakkaita ottamasta säilytyslokeroiden avaimia vahingossa mukaansa. Avaimenperänä toimii uskomattoman painava metallilätkä, jollainen ei taskunpohjalle unohdu.

Suosittelen kaikille lämpimästi vierailua Merikeskus Vellamossa.